

MANİSA SELENDİ İLÇESİNDE ROMAN VATANDAŞLARIN YAŞAMIŞ OLDUĞU LİNÇ GİRİŞİMİ VE SONUCUNDA İLÇEDEN, YETKİLİ MAKAMLARCA BAŞKA BİR İLÇEYE TAŞINMASI OLAYINA DÖNÜK İNCELEME VE ARAŞTIRMA RAPORU

15.01.2010

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ ÇAĞDAŞ HUKUKÇULAR DERNEĞİ

OLAY

Manisa'nın Selendi ilçesinde 35 yıldır ikamet eden Roman vatandaşları, 31.12.2009 günü başlayan, ilçe halkı tarafından tehdit edildiğini ve daha sonra bir Roman vatandaşın oturduğu kahvede, kahve sahibi ve yakınları tarafından darp edildiğini, ardından 05.01.2010 tarihinde yine aynı kahvede yaşanan olayların sonunda ilçe halkı tarafından tüm Romanların oturduğu evlere ve çadırlara saldırı düzenlediğini, evlerinin ateşe verilmesi ve araçlarının tahrip edilmesi sonucunda yetkili makamların Roman vatandaşları Manisa'nın başka ilçelerine sürdükleri, temel ihtiyaçlarını dahi temin etmekte zorlandıklarını, ciddi bir güvenlik hakkı ihlali yaşadıklarını, yine, yaşam haklarının ihlal edilebileceği endişesi yaşadıklarını, özellikle son dönemde ülkemizde gelişen siyasal gelişmelerle bağlantılı olarak linç vb. ç olaylarla karşılaştıklarını beyan etmişlerdir. Olaylar üzerine gerçekliğin açığa çıkarılması için İHD Genel Merkezi Manisa iline en yakın şube olan İHD İzmir şubesini görevlendirmiştir. İHD İzmir Şubesi heyet oluşumunda Çağdaş Hukukçular Derneği (ÇHD) İzmir şubesine çağrı yaparak heyete katılımını talep etmiş, iki kurum ortak bir heyet oluşturmuştur.

AMAÇ

Derneğimize yapılan başvuru sonucunda iddia edilen ihlallerle ilgili olarak mağdurlarla, mağdur aileleri, görgü tanıkları ve yetkili makamlarla görüşmek, araştırma ve incelemeler ile elde edilen bilgiler ışığında rapor hazırlamak, raporu ilgili ve yetkili kurum ve makamlara göndermek kamuoyunun gerçek bilgiye ulaşmasını sağlamak, çeşitli ulusal ve uluslararası mevzuatlarda güvence altına alınan yaşam, eğitim ve öğretim, mülkiyet haklarının korunmasına, yaşanan olaylarla ilgili failerin saptanmasını, haklarında gerekli soruşturmaların başlatılmasını talep etmek amacıyla insan hakları heyeti oluşturulmuştur.

HEYETİN OLUŞUMU

İHD MYK üyesi ve Ege Bölge Temsilcisi Necla Şengül, İHD İzmir Şube Başkanı Nezahat Paşa Bayraktar, İHD İzmir Şube Yönetim Kurulu üyesi Fügen Bingöl, İHD İzmir Şube Yönetim Kurulu üyesi Seyithan Çelik, İHD İzmir Şube Yönetim Kurulu üyesi Mesut Tufan, ÇHD İzmir Şube üyeleri Murat Dinçer, Adnan Kaya ve Hüseyin Korkmaz.

HEYETİN GİRİŞİMLERİ

Heyetimiz 08.01.2010 günü Manisa'nın Selendi ilçesine giderek Selendi Kaymakamı Selim Palamut ve Selendi Belediye Başkanı Nurullah Savaş ile görüşmede bulunmuştur. Heyetimiz ilk gün mağdur ailelere ulaşamamış 11.01.2010 günü yeni bir heyetle Manisa'nın Salihli ilçesine giderek mağdurlarla görüşmüştür.

RESMİ GÖRÜŞMELER

Selendi Kaymakamı Selim Palamut

Kaymakam, heyetimizin yapmış olduğu görüşmede, olayların evveliyatı olduğunu, Roman vatandaşların çeşitli adli olaylara karıştığını, (Selendi Kaymakamı, bu olayların adli kayıtlarını heyetimize göstermiştir) mağdur Burhan Uçku'nun vefat eden babasının Selendi'nin ileri gelenlerinden bir kişiyi öldürdüğünü ve uzun yıllar cezaevinde yattığını, böyle olduğu halde Selendi halkının bu kişiyi kabul ettiğini, geçimlerini araba alım satımı gibi işler yaparak sağladıklarını ama bunu da usulüne uygun yapmadıklarını, yoksul olduklarını, Roman 63 kişinin Selendi'de bulunduğunu, 3 Roman vatandaşın üzerlerine kayıtlı mülk olduğunu, gerisinin çadırda yaşadıklarını, çadırda yaşayanlardan halkın rahatsız olduğunu, pislik olduğunu, Selendi halkının Romanlardan rahatsızlığı olduğunu, ayrı bir Roman mahallesi olmadığını belirterek konuşmasının devamında şu beyanda bulundu; "Romanlar normal halkın içinde evlerde oturmaktadırlar. 31.12.2009 günkü olaya dönük olarak da, kapalı yerlerde sigara yasağı uyguluyoruz. Olay sigara yasağından çıkmıştır. Burhan sigara içince kahve sahibi Burhan'ı kahveden çıkarmıştır. Burhan'ın babasının ölümü doğal bir ölümdür. Olayla alakası yoktur. 05.01.2010 günü gelişen olaylarda Jandarma Komutanı ile görüşüp arka yoldan Romanların Jandarma Karakolu'na götürülmesini ben sağladım. Yapılan anonsu da ben yaptırım (Saat 11.30-12.00 civarında). Belediye başkanı zaten olaylar başlarken ilçede değildi. Anonsta, Vali bey ilçeye gelmişti halkı yatıştırmak için. Herkesi kaymakamlık binasının önüne toplayarak Valinin konuşmasını dinletmek içindir. Zaten Vali beyin konuşmasından sonra olaylar yatıştı halk dağılmıştır. Selendi'de 30 polis-30 jandarma bulunmaktadır o gece tahmini 50 civarında görevli çalıştı. Olayların yatışmasından sonra Vali beyle Jandarma Karakolu'na gittik. Vali bey Romanlara 'kalmak mı istiyorsunuz gitmek mi' diye sordu. Kalırlarsa can güvenliklerin sağlayacağını belirtti. Romanlar kendi aralarından konuştular ve Gördes'e gideceklerini söylediler. Devlet can güvenliklerini sağlar ama korktukları için gittiler. Mağdurların evlerini tamir

ettirdiklerini, ifade etmiştir.

Selendi Belediye Başkanı Nurullah Savaş

Selendi Belediye Başkanı Nurullah Savaş yapılan görüşmede şu beyanda bulundu; "İlçemizde Romanlar 5 ayrı mahallede oturmaktadır. İç içe yaşamaktayız. Şimdiye kadar hiçbir sorun yaşamadık. Birbirimize gidip geliriz. 31.12.2009 tarihli olayın arkasından olayın başladığı kahve beş gün kapalı kalmıştır. 05.01.2010 günü ben saat 17:00 civarında ilçeden ayrıldım. Çocuklarım Salihli'de okudukları için onların yanına gitmiştim. Olaylar başladıktan sonra Kaymakam bey beni aradı. Olayları anlattı. Kendisine geleceğimi belirttim ama istemedi. Daha sonra tekrar konuştuğumuzda gelmem gerektiğini söyledi. Ben de ilçeye geldim. Belediyeden yapılan anons 23.30 civarında Kaymakamın isteği ile yapıldı. Valinin geleceği ve halkın Kaymakamlıkta toplanması için yapılan bir anonstur. Farklı bir anons yaptırmadım. İspatlanırsa hemen istifa ederim. Selendi halkı kendi halkının dışında kimseyi kabul etmez deniliyor. Ama ben Uşak'lıyım ve bu ilçede Belediye Başkanı seçildim. Belediyenin kepçeleri hasar gören araçları yoldan çekmek için kullanıldı. Vali bey ilçeye geliyordu hasar gören araçları ilçemizde başka kurtarıcı olamadığı için onlarla çektik.

Heyetimiz Selendi ilçesine gittiğinde Kaymakamla görüşme yapmadan önce sokakta Selendi halkıyla sohbet etmiştir. Bu sohbette Selendi halkının, Roman vatandaşların artık Selendi'ye gelmemesini, onları istemediklerini, tekrar ilçeye davet etmeyeceklerini, Romanları istemediklerini ifade etmişlerdir. Yapılan sokak sohbetlerinde ilçe halkının öfkesi gözlenmiştir.

MAĞDUR GÖRÜŞMELERİ

Hediye Sepetçi: 5 Ocak 2010 tarihinde saat 21.00 sıralarında evde babam, eşim ve teyzemin oğlu ile birlikte oturuyorduk. Dışarıdan silah sesleri gelmeye başladı. Dışarıya çıktık. Eşim araba ile bakmaya gitti. Tekerlek patlamış. O anda kalabalık evimize doğru gelmeye başladı. Bizde hemen eve çıkmaya başladık. O anda korkudan benim dilim tutuldu. Konuşamadım. Evin içine sayısızca taş geldi. Odalara saklandık. Eşim bizi korumak için havaya ateş açtı. Jandarma geldi. Bizi arabayla Jandarma Karakolu'na götürdüler. Sabah Gördes'e götürüldük. Sonra da Salihli'ye getirildik. Doğup büyüdüğüm yerden buraya getirildim. Bu ev bana yabancı geliyor. Gece tekrar kalabalık gelecek diye korkuyorum. Şu anda olayların şokundayım. Uyku sorunum var. Uykuda sık sık uyanıyorum. Her şeyimiz Selendi'de kaldı. Üstümüzdekilerle kaçtık.

Nurten Uçkun: 5 Ocak 2010 tarihinde Selendi Çaybaşı'nda barakada oturuyordum saat 21.00 gibi. Çocuklarım uyumuştur. 3 çocuğum var. Eşimle oturuyorduk. Sesler duyduk, "yakın, kırım

Çingeneleri. Öldüreceğiz, buradan süreceğiz, bunları yakalım” diye bağırtılar duyduk. Kapıyı açtık. Kalkla karşılaştık. Kitle çok kalabalıktı. Genç kadın ve erkeklerden oluşuyordu. Çok aşırı kalabalıktı. Ellerinde sopalar vardı. Şişeler vardı. İçlerinde de bir şeyler vardı. Molotof yapmışlar ve evimize attılar. Eşimle çocukları alıp evden kaçtık. Siyah bir arabayı üstümüze sürdüler. Arabada 3-4 kişi vardı. Arabadan üstümüze silah sıktılar. Jandarmayı çağırdık. Jandarmada bizi alıp karakola götürdü. Halk Selendi'deyken oturduğumuz mahallenin tüm elektrikleri kesikti. Elektrikler saat 21.00-21.30 aralığında kesildi. Bizim yaşadığımız mahalleli Çaybaşı'nda. 3 ev, 3 aile kalıyorduk. Çadırlarımızı yaktılar. Çocukluğum Selendi'de geçti. Jandarma Karakolu'nda bizi yemekhaneye topladılar. Hepimizi aldılar. Sabah 5'e kadar jandarmada kaldık. Manisa Valisi geldi. "Biz sizi koruruz, can güvenliğinizi sağlarız 15-20 polis dikerim" dedi. "İş bulacağınız bir yere göndereyim. Burası kırsal alan iş bulamazsınız" dedi. "Nereyi istiyorsanız sizi göndereyim" dedi. Çocuklarımla ilgilendiğim için daha fazla valiyi dinlemedim. Eşime boş bir kağıt imzalattılar. Selendi'den 6.00- 6.30 gibi bizi çevik kuvvet eskortu ile Gördes'e götürdüler. Üzerimize silah sıkan o siyah arabadakileri polis gözaltına alıp hemen bıraktı. Gördes'te Şen Romanlar Derneği'nde kaldık. Kimimiz akrabalarına sığındı. Gördes'ten de devlet bizi Salihli'ye getirdi.

Sevittin Uçkun: "1973'den beri Selendi'de oturuyorum. 37 yıldır Selendi'de yaşıyorum. Birbirimize gelip giderdik, aile gibiydik. 2009 belediye seçimlerinden sonra ufak tefek sorunlar başladı. Kişisel kavgalarda bizi aşağılamaya başladılar. Olaydan iki ay önce Selendi'de devamlı gittiğimiz kahvelere giremezsiniz diye tepkiler başladı. Çavuşun kahvesinde Musa Yıldız (kahvenin sahibi) bizzat bana ve birçok arkadaşına 'giremezsiniz' dedi. Bu gelişme üzerine Savcı hanımla bizzat görüştük. Bize kahvede çay vermediklerini söyledik. Savcı hanım bu görüşmede bize 'isterse verir, istemezse vermez' dedi. Daha sonra avukat Nevzat Arı'ya olayı aktarıp bu ayrımcılığa dair dilekçe yazıp Savcıya götürdük. Kaleme gönderildik. Kaleme ifadelerimiz alındı. İfadeleri alınan Sevittin Uçkun, Erdal Çetin, Ali Rıza Güven ve Necdet Uçkun'a (vefat eden) başvurumuzdan 1 ay sonra Savcılıktan 'kovuşturmaya gerek yoktur' diye belge gönderildi. 31.12.2009 yılbaşı günü gece Burhan Uçkun çavuşun kahvesine gitmiş. Çay istemiş. 'Sana çay yok Çingene, çık dışarı' diye 5 kişi kahvede saldırmış. Rapor mevcuttur. Polis müdahale edip hastaneye, oradan emniyete götürmüş. Döven kişiler de emniyete götürülmüş. İfadeden sonra hemen bırakılmış. Burhan Uçkun ertesi gün bırakılmıştır. Bu olaydan sonra Selendi'de kahvelerde halk toplanmaya başladı. Ayrı ayrı kahvelerde toplanıp konuşuluyorduk. Çavuşun kahvesinin önünde 5.01.2010 tarihinde kalabalık toplanmış. Polis komiserine 'siz bizi engellemeyin, bu Çingeneleri Selendi'den atalım' demişler. Ayrıca 64 plakalı Mavi Doğan'ın içindeki bir kişi kahvenin önündeki seyyar satıcıya 'Sen bu gece burayı terk et. Biz bunları öldüreceğiz.' demişler. Bu toplantıları organize eden kişiler Belediye Başkanı Nurullah Savaş, öğretmen Mustafa Dede, öğretmen Murat Taban, telefoncu Mehmet Dünder ve telefoncu Faruk İmamoglu'dur. Hepsi MHP'lidir. 5 Ocak 2010 saat 19.00'da belediye hopörlerinden anonsta "sayın halkımız rahat olun. Çingeneleri Selendi'den süreceğim" diye Belediye Başkanı anons yaptı. Bizzat kendim duydum. Saat 21.20'de aniden her yerin ışığı söndü. Sadece Aşkın Özer'in ışığı sönmedi. Elektriğin kesilmesi 1 dakika sürdü. Sonra tekrar yandı. Ben oğlumun evinde oturuyordum. Dışarıdan sesler gelmeye başladı. Dışarı çıktığımda büyük bir insan kitle ile karşılaştım. Kitle "Çingenelere ölüm. Selendi bizindir bizim kalacak" diye bağırıyordu. Ellerinde sopalar ve taşlar vardı. Arabamı parçaladılar, kitlenin saldırısı yarım saatten fazla sürdü. Polis

havaya ateş açtı. Jandarma bizi arabasıyla jandarma karakoluna götürdü. Jandarma karakolunda yemekhaneye götürüldük. Jandarma komutanı ışıkları söndürdü. 'Halk burada olduğunuzu bilmesin, ses çıkarmayın' dedi. Kitle jandarma karakolu önünde "Selendi bizimdir bizim kalacak. Çingenelere ölüm. Allahu Ekber. Burası Türk'tür, Türk kalacak" diye bağırdı. Saldıran kitlede komşularım ve tanıdığım kişiler vardı. Ayrıca Selendili olmayan kişiler de vardı. Alaşehir'den çok sayıda kişinin otobüsle getirdikleri duyumunu aldık. Yemekhanede tekrar bir anons duyuldu, valinin geldiği halkın, hükümet konağına toplanması istendi. Vali bizlerle görüştü. Bana 'durumları görüyorsun. Gitmek ister misiniz?' Kalmak isterseniz güvenliğinizi sağlarım' dedi. Yemekhanede benimle görüşenler Vali, Kaymakam, Jandarma Alay Komutanı, Emniyet Amiri'dir. Biz de Gördes'e gitmeye karar verdik. Kula'dan gelen iki otobüsle Gördes'e eskortla götürüldük. Kimlikleri evde kalanlar polisle geri dönüp kimliklerini aldılar. Sadece üstümüzdekilerle Selendi'den ayrıldık. Benim evimde bulunan kasayı alttan kesip iki senet alınmıştır. Senetler şu anda Selendi Emniyeti'ndedir. Gördes'ten Salihli'ye kendi isteğimizle geldik. Bizi evlere yerleştirdiler. 6 aylık kiramızı karşılayacaklarını söylediler. Her gün öğlen ve akşam yemek getiriyorlar. Odun-kömürümüzü verdiler. Salihlide iki gündür çocuklarımız okula gitmiyor.

Aşkın Özer: "Selendi'de 05 Ocak 2010 tarihinden iki buçuk ay öncesi Köylüm kahvesine sokulmadık. Kahvenin sahibi Hüseyin Ali Çimen 'çingeneleri kahveye sokmuyoruz' dedi. Biz bu gelişmeleri Savcılığa 'ırk ayrımı olduğuna' dair dilekçe verdik. Savcılık kovuşturmaya gerek olmadığına dair belge verdi. Savcının hiçbir şey yapmamasının üzerine bu gelişmeler Selendi'de arttı. 31.12.2009 gecesi evdeyken eşim bakkala gitmişti. Bir anda koşarak eve geldi. Amcamın oğlunu öldürüyorlar dedi (Burhan Uçkun). Hemen olay yerine koştum. Amcam olay yerindeydi. Polisler gelmişti. Polisler amcamı karakola götürmemi istediler. Karakola götürdüm. Oğlunun dövülmesinden dolayı amcam bağırp çağırıyordu. En güvenli yer olduğu için Karakola götürdüm. Sonra eve geldim. Amcamın gelini Nurten Uçkun 'amcam ölüyor' dedi. Hastaneye çağırıldım, hastaneye gittim. Amcam Necdet Uçkun vefat etti. Cenaze işlemlerine başladık. Cenaze işlemleri sırasında Selendi halkından kimse gelmedi. Ayrıca cenazeyi yıkamak için çağırmamıza rağmen hoca da gelmedi. Jandarma komutanı hocayı çağırды, cenaze kalkana kadar Jandarma başımızdaydı. 01 Ocak 2010 tarihinde cenazeyi kaldırdık. 05.01.2010 akrabalarım ile evimde oturuyordum. 21.30 civarında 3 - 4 el silah sesi duyduk. Silah sesine dışarı çıktığımda amcamın oğlu Burhan Uçkun 'bizi öldürüyorlar' diye bağıırıyordu. Dışarı çıkıp yardıma gideyim derken sayısını bilmediğim binlerce kişi eve doğru geliyordu 'AŞKIN DIŞARI ÇIK. KAFANI KOPARACAĞIZ. ÇİNGENELERE ÖLÜM. SELENDİ BİZİMDİR, BİZİM KALACAK. BURADAN GİDECEKSİNİZ. KAFANIZI KOPARACAĞIZ' diye bağıırıyorlardı. Kitle genç yaşlı erkeklerden oluşuyordu 14-15 yaşlarında çocuklar vardı. Tüm arkadaş ve tanıdıklarım ordaydı. Olay anında dışarı çıktığımda mahallede hiçbir ışık yoktu. Bir tek benim elektriğim ve Pazar yerinin elektriği yanıyordu. Kitlenin elinde sopalar ve taşlar vardı. Sayısını belirleyemediğim kadar taş atıldı. Polise rağmen kitle eve kadar geldi. Olaydan birkaç saat önce Çavuşun kahvesinde halk toplanmış. 'Bunların cezasını biz vereceğiz. Linç edeceğiz' diye toplantı yapılmış. Orada komiser de varmış. Devletin bu gelişmelerden haberi olmasına rağmen engellenmedi. Kendimi ve ailemi kurtarmak için ruhsatlı silahımla kuru sıkı havaya ateş açtım, uyarmak için. O esnada 5-6 jandarma müdahale etti. Olay 40-45 dakika sürdü. Olay anından Jandarma Karakolu'na götürüldük. Saat 2.00 civarında anons duyuldu. Jandarma Karakolu'nda

bekletilirken Vali, Kaymakam, İl Emniyet Müdürü ve Alay Komutanı bizlerle görüştü. Evimizden bir şey alamadık. Sağlık karnemiz bile evde kaldı. 06.00 civarında Selendi'den Gördes'e götürüldük. Gördes'ten Salihliye kendi isteğimizle geldik. Şu anda üç beş kişi bir arada görsem aynı korkuyu yaşıyorum. Eşyalarımın bazıları Selendi'den parçalanmış bir şekilde bize gönderildi Doğan SLX 45 U 3115 plakalı arabamı kitle ezdi.

Hatice Uçkun: 05.01.2010'da saat: 09.00-09.30 civarında evimin mutfağının penceresinden evin önündeki kahvede toplantı yapıldığını gördüm. Daha sonra silah seslerini duydum. Yeğenim Aşkın Özer'in Pazar yerindeki evinin oraya iki araba jandarma ekibinin gittiğini gördüm. Aradan beş dakika geçmeden kalabalık benim evimin önüne geldi. Evim çarşıdadır. Halkı görünce elektriği söndürerek saklanmaya başladım. Camlarım kırıldığı şişelerin içinde ateşli bir şeyler vardı. Evime attılar. Kalabalığın elinde taş demirler vardı. Evime saldırdılar. Kitle saldırırken 'Çingeneleri keseceğiz, yakacağız, öldüreceğiz' diye bağıyorlardı. Ben evimin balkonuna kaçarak merdiven aralığına saklandım. Beni öldürecekler diye çok korkuyordum. Evde tek başıyaydım. Cep telefonumla polisi aradım. 'Beni kurtarın. Beni öldürecekler' dedim. Polis 'gerekeni yapacağız. Birazdan orda oluruz' demesine rağmen gelmedi. Sonra jandarmayı aradım jandarmaya da durumu anlattım. Geleceklerini söylediler, fakat gelmediler. Ortalık sakinleşince jandarma geldi. Beni Jandarma Karakolu'na götürdü. Kurt soyadlı astsubay bize yardımcı oldu. Karakolu basarlar diye çok korkuyorduk. Jandarma Komutanı lambaları söndürdü ve böyle daha güvenli olacağını söyledi ve bizi koruyacağını söyledi. Sonra Vali ve Kaymakam Jandarma Karakolu'na geldi ve 'sizin güvenliğinizi sağlayacağız' dedi. Ama biz halen çok korkuyorduk. 'Biz burada kalamayız' dedik. Sabah saat 06.00 06.30 sularında arabalarla Gördes'e gönderildik. İki polis arabası bizi korumak için Gördes'e kadar geldi. Selendi'den çıkarken evimin ve eşyalarımın yakılmış olduğunu gördüm. Gördes'ten Salihliye geldik. Devlet bizi bir eve yerleştirdi."

Kocasının ölümüyle ilgili: "Oğlum Burhan'ı Selendi'de kahvede dövdüklerini duydum. Yeğenim Aşkın Özer kocamı Karakola götürmüş. Kocam oğlumun yaralı görünce bağırmış çağırılmış. Kalp krizi geçirmiş. Oradan da ambulansla hastaneye götürmüşler. Eşim hastanede vefat etti. Kocamın ölümünden Selendi halkı sorumludur. Şu an hem eşimin ölümünden hem de halkın evime saldırısından dolayı şoktayım. Adeta dünyam yıkılmış. Kendimi çok kötü hissediyorum. Rahat uyuyamıyorum. Kabuslar görüyorum, ani titremelerle uykudan kalkıyorum. Kalp çarpıntılarım çok hızlı. Bir daha yaşadığım yere saldırı olur diye uyku bozukluğum var. Olaylar aklıma geldikçe ağlıyorum. Selendi halkından çok korkuyorum. Ayrıca kimliğim yandığı için kimliğim yok. Yeşil kartım yok, yeşil kartım yandı. Salihli'de sadece öğlen ve akşam yemek veriyorlar."

Ahmet Uçkun: "05.01.2010' da saat: 21.30 sularında Selendi'de kahve olayı meydana geldi. Bizim bayanlara, kahvenin önünden geçerken 'Çingenelere bakın (.....) neyinize koyuyum' diye küfür etmişler. Bunun üzerine bizim bayanlar bize olayı anlattı. Kahvedeki

20-25 kişilik bir gurubun sebepsiz yere küfür ettiklerini söylediler. Biz de kahveye gidip 'neden bizim kadınlara küfür ediyorsunuz' dedik. Bunun üzerine kahvedekiler bize '..... Koyduğum Çingeneleri' diyerek üstümüze saldırdılar. Ayrıca 'Çingenelere ölüm' diyerek bize saldırdılar. Linç etmeye başladılar. Kalabalık artmaya başladı. Bizler de kaçarak evlerimize sığındık. Kendimizi korumaya çalıştık. Çok korktuk. Aradan fazla geçmeden sayısını belirlemeyeceğim grup (Saldıran gurubun içinde Alaşehir'den de gelenlerin olduğu duyumunu aldık) evlerimize saldırdı. Bu olaylar polis ve jandarmanın gözü önünde oldu. Evimizi molotoflarla yakmaya başladılar. Camları kırdılar. Saldıranlar ayrıca 'Selendi bizimdir, bizim olacak. Çingenelere ölüm. Çingeneler defolun' diyerek bağıryorlardı. Evimiz yakılırken can havliyle kendimizi dışarıya attık, jandarmaya sığındık. Jandarma 'biz sizi korumak görevindeyiz, yoksa sizi öldürürler' dedi. Biz jandarma karakolunun önündeyken aynı grup karakolun önüne gelip Çingenelere ölüm diyordu. 76 kişiydik karakolda. Vali jandarma karakoluna geldi. Bize 'burada halk gergin, sizi burada tutamayız. Sizi başka yere almamız gerek, yoksa sizin burada can güvenliğiniz' yok dedi. Bize 'nereye isterseniz sizi oraya gönderelim' dedi. Gördes'e götürüldük daha sonra Salihli'ye getirdiler. 3 aileyi iki odalı bir eve yerleştirdiler. Dokuz kişiyiz. Çok mağduruz. Halen üstünde oturacak bir kilimimiz bile yok. Bomboş bir eve yerleştirdiler. 'Salihli'de sizlere yardımcı olacağız' diyip çekip gittiler. Selendi'deki evimde sekiz (8) milyar param vardı, evle birlikte param da yandı. Şu an cebimde beş kuruş param yok. Karnımızı doyurmak için borç para alıyoruz. Ayrıca benim, Selendi'de kaydımın olmadığını söylüyorlar. Beni bu olayın dışında bırakmaya çalışıyorlar. Benim kayıtlarım var. Ayrıca Gördes Kaymakamlığında ve Jandarmada da kaydım var.

KANAAT VE SONUÇ

Kanaat

Heyetimizin yapmış olduğu görüşmelerde Selendi'de bulunan yetkili makamların, olaylar başlamadan önce ilçedeki gergin ortamı gördükleri halde yeterli önlemleri almamıştır iddiaları vardır.

Savcılığa, Roman vatandaşların Selendi halkından bazı kişilerin kendilerini rahatsız ettiğini bildirmesine rağmen Savcılık soruşturmaya bile gerek görmemiştir.

İlçe Kaymakamı görüşmelerimize başladığımızda bize Roman vatandaşların adli durum kayıtlarını göstermesi toptan bir suçlamayla yanaştığını göstermektedir ki bu kayıtlar sadece açılan soruşturmalardır.

İlçede yeterli güvenlik önlemi alınmamış, yeterli sayıda güvenlik gücü sevk edilmemiş, 1000 kişiyi aşan bir kitleye karşı 50 güvenlik gücü görev yapmıştır. Bu güvenlik gücünden ayrıca mahallelerde yakılan taşlanan evleri koruması beklenmiştir. En küçük kitleye bile binlerce polisle müdahale edilen ülkemiz için durum ilginçtir.

Olaylar başladığında özellikle olaylarda başı çeken kişilerin gözaltına alınmamış olması olayların büyümesine neden olmuştur. Heyetimizin Selendi'de olduğu gün (olaydan 3 gün sonra) Kaymakam tarafından sayısı belli olmayan ve olaydaki konumu ne olduğu söylenmeden gözaltı bilgisi verilmiştir.

Sorunu yerinde çözmek yerine vatandaşlara ilçeyi terk etmeleri konusunda telkinde bulunulmuştur. Her ne kadar Vali "Burada kalmak istiyor musunuz? Biz güvenliğinizi sağlarız" dese de yaşanan travma sonucu insanların yetkili makamlara güveni sarsılmıştır. Geçmişte yapmış oldukları suç duyurusu vb.

Romanlar hakkında görüşülen tüm kişiler hırsız, tefecilik yapıyor, hurdacı gibi tanımlamalara gitmekte, dolayısıyla da mevcut bir önyargı bulunmaktadır. Yetkili makamlar bile "onlar, biz" diye tanımlamalar yapmıştır.

Heyetimizin, yaşanan olayların ırkçı bir yaklaşım olduğunu ifade etmesi yetkili makamları tedirgin etmiş, ırkçı söylemini kullanmamamız konusunda uyarılmışızdır. Heyetimiz literatürdeki adının bu olduğunu beyan etmiştir.

Selendi'den götürülen Romanların eşyalarını bile almalarına izin verilmemiştir. Sabah 06.00'da vatandaşların güvenliğinin sağlanamaması bile ayrı bir zafiyet konusudur.

35 yıldır Selendi'de yaşamış, oranın ekonomisine katkıda bulunmuş, toprağını ekmiş, okulunda okumuş bir kitleyi "artık istemiyoruz" diyen, Selendi'yi kendi toprağı olarak gören kişilere Selendi teslim edilmiştir. Artık Selendi'nin sahibi olan bu kitle Selendi sınırlarına kimin girip girmeyeceğine karar verecek yetki ile donatılmıştır.

Mağdurlar yaşadıkları olayların etkisinden kaynaklı psikolojik olarak destek görmelidirler, çünkü hala saldırı olacağı kaygısı içindedirler.

Sonuç

Farklı etnik, kültürel veya sosyal kökene sahip olmak insanlığın en önemli zenginliklerinden sayılması gereken bir özellik olmalı ve korunmalı iken, farklı kimliklere tahammülsüzlük yıkıcı toplumsal etkileri beraberinde getirmektedir. Resmi devlet politikalarının da etkisiyle toplumda giderek tırmandırılmak istenen etnik gerginlikler kimi zaman yerini ırkçı kurumlara ve ırkçı söylemlere bırakmaktadır.

Türkiye, ayrımcılık suçunu TCK 122. maddesi ile cezai yaptırıma bağlamış olsa da ırkçılık ve ayrımcılığın önlenmesine ilişkin hükümler içeren birçok uluslararası sözleşmeyi ya onaylamamış ya da çekinceli şekilde onaylamıştır. Bu durum, ırkçı yaklaşımların neden olduğu ayrımcı davranışların cezalandırılmasına ilişkin yapılması gereken yasal düzenlemeler için de olumsuz bir nitelik taşımaktadır.

Türkiye ırkçılık, ayrımcılık ve hoşgörüsüzlüğün örmekte olduğu duvarın farkında olmalıdır.

Edirne’de, Trabzon’da, Balıkesir’de, İzmir’de yaşanan olaylar, son yıllarda yükselen aşırı milliyetçiliğin sıradan insanların duygularını da etkilemeye başladığının tipik bir göstergesidir. Selendi olayları ise hoşgörüsüzlük ortamının batı bölgelerinde insanların yerinden edilmesi ile sonuçlanabileceği son derece tehlikeli bir sürecin habercisidir.

Türkiye zaman yitirmeden Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin ayrımcılık yasağını düzenleyen Ek-12. protokolünü onaylamalıdır.

Kanunda öngörülen haklardan yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasi veya başka görüşler, ulusal ya da sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensubiyet, servet, doğum veya başka bir statüden kaynaklanan herhangi bir nedenle ayırım yapılmaksızın sağlanır.

Kimse, herhangi bir kamu otoritesi tarafından, 1. fıkrada sayılan gerekçelerle ayrımcılığa tabi tutulamaz.” AİHS-Ek 12 No’lu Protokol-Madde 1-

Türkiye ayrımcılığın her türünü önleyici, kapsamlı bir yasal düzenlemeyi hayata geçirmeli, etnik ayrımcılığı bir ayrımcılık unsuru olarak bu düzenlemeye yansıtmalıdır.

Türkiye, Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi’nin seçmeli protokollerini onaylamalıdır.

İrk ve etnik ayrımcılığın istatistikî verileri bakımından İçişleri Bakanlığı’nın Devlet İstatistik Enstitüsü’nün (DİE) dini ve etnik konularda istatistiksel çalışma yapmasını engelleyen genelgesi kaldırılmalı, DİE’nin bu konularda düzenli çalışmalar yapması sağlanmalıdır.

Ayrımcılık ve ırkçılık konularında Hakim ve Savcılar düzenli olarak uzmanlar tarafından eğitilmelidir.

Necla Şengül

Nezahat Paşa Bayraktar

Fügen Bingöl

Seyithan Çelik

Mesut Tufan

Murat Dinçer

Adnan Kaya

Hüseyin Korkmaz

IHD MYK Üyesi ve Ege Bölge Temsilcisi

IHD İzmir Şube Başkanı

IHD İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi

IHD İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi

IHD İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi

ÇHD İzmir Şubesi

ÇHD İzmir Şubesi

ÇHD İzmir Şubesi